

به نام خالق انسان

من عرف نفسه فمن عرف ربه

اصطلاحات رایج در آناتومی

با سپاس بسیار از استاد ارجمند سرکار خانم دکتر پیغمبری

گرد آورنده: فروغ سیاه پوش دانشجوی پرستاری

پاییز ۱۳۹۲

★ اصطلاحات مربوط به برشها:

۱) sagittal plan: صفحه ای است که در وضعیت اناتومیکی به گونه ای از بدن میگذرد که از درز ساجیتال عبور کرده و بدن را به دو نیمه ی راست و چپ تقسیم میکند. صفحات پارا استرنال و میدکلاویکولار با آن موازی هستند.

۲) coronal plan: صفحه ای است که در وضعیت اناتومیکی به گونه ای از بدن رد میشود که از درز تاجی گذشته و بدن را به دو نیمه ی جلویی و عقبی تقسیم میکند.

۳) transverse plan: این صفحه به گونه ای از بدن رد میشود که در وضعیت اناتومیکی بدن را به قسمت بالایی و پایینی تقسیم میکند.

★ اصطلاحات مربوط به وضعیت اناتومیکی Anatomical position

برای شرح و مطالعه ی اناتومی بدن انسان، بدن باید در وضعیت مشخصی باشد که ایستاده در حالت قائم با چشمانی که در امتداد افق نگاه میکند و دستها در دو طرف بدن اویزان است و کف دستها رو به جلو میباشد.

★ اصطلاحاتی برای شرح ارتباط ساختمانها نسبت به یکدیگر:

Anterior Ventral	قدامی یا شکمی
Posterior _Dorsal	خلفی یا پشتی
Inferior Caudal	تحتانی یا دمی
Superior Cephalic	فوقانی یا سری
Median	میانی
Medial	داخلی (نزدیک به صفحه ی ساجیتال)
Lateral	خارجی (دور از صفحه ی ساجیتال)
Intermediate	وسطی و میانی (نسبت به ساجیتال)
Middle	وسطی و میانی نسبت به هورزینتال
Proximal	نزدیک به ریشه ی عضو
Distal	دور از ریشه ی عضو
Superficial	سطحی نسبت به پوست
Deep	عمیق نسبت به پوست بدن

Internal	داخلی نسبت به حفرات بدن
External	خارجی نسبت به حفرات بدن
Palmar	کف دست
Dorsal	روی دست و روی پا
Supine	پوزیشن خوابیده به پشت نگاه رو به بالا
Prone	پوزیشن خوابیده به شکم

★ اصطلاحات مربوط به حرکات :

Flexion	خم کردن
Extension	راست کردن _ بازگشت به حالت اناتومیکی
Abduction	دور کردن عضو یا ماهیچه
Adduction	نزدیک کردن عضو یا ماهیچه
Circumduction	حرکتی ترکیبی از چهار حرکت اولیه
Rotation	چرخش
Pronation	چرخش پنجه ی دست که کف دست به سمت پایین باشد
Supination	چرخش پنجه ی دست که کف دست به سمت بالا باشد
inversion	بلند شدن لبه ی داخلی پا
Eversion	بلند شدن لبه ی خارجی پا
Lateral flexion	خم شدن جانبی
Radial deviation	انحراف رادیالی، حرکت دست به سمت استخوان رادیوس
Ulnar deviation	انحراف اولناری، حرکت دست به سمت استخوان اولنا
Opposition	انگشت شست مقابل انگشتان دیگر قرار میگیرد
Elevation	حرکت به سمت بالا
Depression	حرکت به سمت پایین
Protraction	حرکت به سمت جلو
Retraction	حرکت به سمت عقب

★ اصطلاحات مربوط به ناهمجواریه‌های استخوانی:

نشانه‌های موجود بر روی استخوانها یا به صورت سطح مفصلی است یا بصورت غیر سطوح مفصلی. سطوح مفصلی با استخوانهای مجاور خود مفصل میشوند.

Facet	رویه ی مفصلی کوچک
Trochlea	سطوح مفصلی شبیه به قرقره
Head	سرو انتهای برجسته و حجیم استخوانهای دراز را گویند
Condyle	سطوح مفصلی برآمده و نسبتا بزرگ
Epicondyle	برآمدگیهای غیر مفصلی مجاور با کندیلها

★ فرورفتگیها:

حفرات: Fossa

معمولا به یک فرورفتگی پهلو کم عمق گفته میشود.

-حفره ی فنجان ماندی که در قسمت خارجی استخوان هیپ قرار گرفته است Acetabularfossa

-گودی داخل جمجمه یکی از ۳گودال موجود در قاعدهی جمجمه که محل قرار گرفتن لوبهای مغزی است fossaCranial

-گودی یا حفره ی دو بطنی در سطح داخلی زائده ی پستانی Digastric fossa

-گودی ژوباردر ناحیه ی رکیبی Glenoid fossa

-گودی یا حفره ی جانسکوااین حفره درچند نقطه از بدن وجود دارد که عبارتند از: fossaJonnescos

الف) حفره ای است در پشت سوارخ مهبل

ب) اتساع پیش آبراه در داخل حشفه

ج) حفره است بین حلزون و مقابل حلزون گوش خارجی (بین هلیکس و آنتی هلیکس)چ

د)فرورفتگی در زائده ی رجلي داخل استخوان شب پره ای

-گودی یا حفره ی بیضی ، حفره ای است در دهلز راست که باقی مانده سوارخ بیضی دوران جنینی است fossa ovalis

-گودی یا حفره ی روزنمولر ، فرورفتگی های طرفین حلق که در کنار مدخل لولهای استاش واقع شده اند

Fossa of rosenmuller

-حفره تحت فکی فرورفتگیهای مخصوص است که روی سطح داخلی استخوان فک تحتانی قرار دارد و غده ی تحت فکی را در خود جای میدهد. submaxillary fossa.

Supraspinous -گودی یا حفره ی فوق خاری حفره ای است در سطح داخلی استخوان اسکاپولا

Tratiz fossa -گودی یا حفره تر یتز ، کیسه ای است از صفاق دیواره قدامی اثنی عشر

★ کانال Canal

Alcock canal	کانال آلکوک : نیامی است که توسط فاشیای سدادی تشکیل شده محتوی سرخرگ داخلی است
Alimentary canal	لوله گوارشی از دهان شرع شده به مقعد ختم میشود
Anal canal	انتهایی ترین قسمت لوله گوارش که از خط شانه ای شروع شده و به لبه مقعد ختم میشود
Arnold canal	کانال آرنولد معبری است در استخوان گیجگاهی برای عبور عصب پنوموگاستریک
Bernard canal	کانال برنارد مجرای فرعی یا کمکی لوزالمعده
loventricularcanal	مجرای دهلیزی بطنی
Bichat canal	کانال بیشا محل عبور سیاه رگهای مغزی
Carotympanic canal	مجرای سباتی - صماخی محل عبور شاخه های شبکه کارو تید است
Cortis canal	مجرای کورتی که به وسیله قوسهای کورتی در گوش تشکیل میشود
Dorellos Canal	کانال دور لو - در نوک استخوان گیجگاهی است
Canal of Ferrein	کانال فرن مجرایبی است بین لبه های آزاد پلک ها زمانی که روی هم قرارمیگیرند
Canal of garner	مجرای گارتنر - باقی مانده جنینی مجرای ولف در جنس مونث
Haversian canal	کانال هاووس مجرایبی در مغز استخوانهای دراز
Hepatic canal	مجرای کبدی
Huschke Canal	کانال هوشک مجرای است از اتحاد تکمه های حلقه سماخی
Canal of loewenberg	کانال لونبرگ قسمتی از مجرای حلزونی است بالای غشای کورتی قراردارد
Schlemm canal	کانال شلم سینوس سیاهرگ صلیبه - مجرایبی است مدور در محل اتصال صلیبه و قرنیه چشم
Seemicircular canal	کانال نیم دایره ای - کانالهای طویل لایبرنت گوش
Tubotympanal	مجاری لوله ای صماخی
Canal of fontana	مجاری فون تانا
Vidian canal	مجرای ویدین یا رجلی کانال است در استخوان اسفنوئید

Volkman canal	کانال ولکمن-کانالهای متعددی که در زیر ضریع استخوان قرار دارد و با مجرای هاورس در ارتباط است
Hanter canal	کانال هانتر مجرای است سه گوش در عضله نزدیک کننده بزرگ ران محل عبور سرخرگ و سیاه رگ رانی و عصب صافنا بزرگ است
Inguinal canal	کانال اینگوینال فضای است در حاشیه پایینی در هر طرف بین لایه های جدار شکمی تشکیل میشود در زن محل عبور رباط گرد و در مردان محل عبور طناب اسپرماتیک است
Neural canal	کانال عصبی
Canal of nuck	کانال نوک زائده لوله است از صفاق که در مجرای مغربی جنین مونث پیشرفتگی پیدار میکند
Perivascular canal	مجرای اطراف رگی
Canal of petit	کانال پتی - در اطراف عدسی چشمی قرار دارد
Portal canal	کانال پورتال
petrigopalation	کانال رجلی کامی
Recklinghausen	کانال رکلین هاوزن
Canal rosenthal	کانال روزنتال
Saviotti canal	مجرای ساویوتی - شکافی است مصنوعی بین بافتهای ترشخی لوزالعمده ایجاد میشود

شیار باریک Fisser

Anal fissur	شیار مقعد
Fissurofbicha	شیار بیشا - شیاری عرضی است که بین فورنیکس و سطح فوقانی مخچه قرار دارد
Broca fissure	شیار بروکا - شیاری است که سومین شکنج پیشانی چپ را احاطه میکند
Urdach fissure	شیار برداخ
Calcarine fissure	شیار کال کارین
Hippocampal fissur	شیار هایپو کامپی - شیاری است که از جسم پینه آل تا قله لوب گیج گاهی کشیده میشود
Maxillary fissure	شیار فکی - در درون فک فوقانی در کنار زوائد فکی استخوانی کامی قرار دارد
Occipital fissur	شیار پس سری - شیار عمیقی است بین لوبهای آهیانه ای و پس سری مغز
Santorinifissur	شیار سنتورینی - فرورفتگیهای روی فیبروکارتیلاژهای دهلیز گوش خارجی
Fissur of sylvius	شیار سیلوسیوس بین لوبهای میانی و قدامی مغز
Umbilical fissur	شیار نافی در کبد

Werunickefissur	شیار ورنیکه
Zygalfissur	شیار مغزی دو شاخه که یک تنه دارند
Oblque and horizontal fissure of rightlung	شیار مایل و عرضی ریه راست
	شیار مایل ریه ای چپ Oblique fissure of left lung

★ کاف یا بریدگی دندان دار یا فرورفتگی دندان ای روی لبه یک استخوان Notch

Craniofacial notch	تورفتگی جمجمه ای صورتی
Sibson notch	بریدگی سیبسون (پریکاردیال افوزین)
Trigeminal notch	بریدگی سه قلو در لبه بالای قسمت پتروس استخوان گیجگاهی جهت عبور عصب سه قلو
Greater sciatic	بریدگی بزرگ سیاتیک در استخوان لگن
Lesser sciatic	بریدگی کوچک سیاتیک در استخوان لگن
Trochlear notch	بریدگی استخوان تروکلئار (قرقره ای)
Gugular notch	بریدگی دسته استرنوم

★ حفره یا غار Cavity

Uterine cavity	حفره ی رحمی
Pelvic cavity	حفره ی لگنی
Orbital cavity	حفره ی چشمی
Nasal cavity	حفره ی بینی

ناودان (sulcus) Groove

Groove for esophagus	ناودان مری بر روی ریه
Groove for azygos vein	ناودان مربوط به ورید فرد
Groove for subclavian artery	ناودان مربوط به سرخرگ ساب کلاوین بر ریه راست
Groove for superior vena cava	ناودان مربوط به برزگ سیاهرگ زبرین بر ریه راست

Groove for inferior vena cava	ناودان مربوط به برزگ سیاهرگ زیرین بر ریه راست
Groove for descending aorta	ناودان مربوط به آئورت بر ریه راست
Mylohyoid groove	ناودان مایو هایوئید در استخوان فک تحتانی
Groove for spinal nerve	ناودان مربوط به عصب خاری بر روی مهره های گردن
Groove for posterior deep temporal artery	ناودان برای سرخرگ پشتی - عمقی گیج گاهی
Groove for inferior petrosal sinus	ناودان برای سینوس تحتانی پتروس تمپرال
Groove for lesser petrosal nerve	ناودان برای عصب کوچک پتروس
Groove for greater petrosal nerve	ناودان برای عصب بزرگ پتروس

sinuses

سینوسها ★

به معنی یک حفره در ضخامت استخوان یا یک مجرای بدون دیواره ی عضلانی برای ورید خونی بکار برده میشود .

Coronary sinus	سینوس کرونری در سطح قاعدی قلب
Frontal sinus	سینوس پیشانی
Ethmoid sinus	سینوس اتموئید
Sphenoid sinus	سینوس اسفنوئید

Tubercle توبرکل ★

برآمدگی تقریباً مدور کوچک را تکه میگویند :

Anterior tubercle	برجسته گی قدامی
Posterior tubercle	برجستگی خلفی
Mental tubercle	برجستگی در ناحیه چانه
Tubercle of ribs	برجستگی سر دنده ها برای مفصل شدن با مهره ها

Tuberosty توبروزیته ★

توبروزیته بزرگتر است تو برکل میباشد .

Radial tuberosity	برآمدگی استخوان رادیال
Tuberosity of maxilla	برآمدگی استخوان فک بالا
Ischium tuberosity	برآمدگی استخوان ایسکیوم
Ulna tuberosity	برآمدگی استخوان اولنا

★ توروکانترو Trochanter

Greater trochanter of hip	برجستگی بزرگ سر ران
Lesser trochanter of hip	برجستگی کوچک سر ران

Spine

★ خار

Anterior-superior-iliac spine	خار قدامی-فوقانی ایلیوم
Anterior-inferior-iliac spine	خار قدامی- تحتانی ایلیوم
Posterior-superior-iliac spine	خار خلفی-فوقانی ایلیوم
Posterior-inferior-iliac spine	خار خلفی-تحتانی ایلیوم

★ زائده نیزه مانند Styloid Process

Styloid process of temporal bone	زوائد نیزه ای در استخوان تمپورال
Styloid process of radius	زائده ی نیزه ای رادیال
Styloid process of ulna	زائده ی نیزه ای اولنا

سوراخ Fromen

Magnomfromen	سورراخ مگنوم
Fromen Aorta	سورراخ آئورت در حجاب حاجز
foramenApical	سورراخ قله ای در انتهای ریشه ی دندان
ForamenExternal auditory	سورراخ شنوایی خارجی-سورراخ خارجی مجرای گوش خارجی
Internalauditory foramen	سورراخ شنوایی داخلی
Bichats foramen	سورراخ بیشا
Cecal foramen	سورراخ بین استخوان پیشانی و زوائدتاج خروسی
Cecal foramen	مجرای در روی ریشه و پشت دهان
Cecal foramen	سوراخی در پرده ی مخاطی دیواره ی خلفی حلق
Obtorator foramen	سورراخ بین دو استخوان ایسکیوم و پپیس
Inferior dental foramen	سورراخ دندانی تحتانی
Incisor foramen	سورراخ پیشین در حاشیه ی حفرات دندانی
Infera orbital foramen	سورراخ تحت کاسه ی چشم
Anterior hntervertebral foramen	سورراخ بین مهره های قدامی
Jogular foramen	سورراخ ژوگولار
Medollary foramen	سورراخ تغذیه کننده ی استخوان
Mental foramen	سوراخهای چانه ای
Olfactory foramen	سوراخهای بویایی در صفحه ی اتموید
Optic foramen	سورراخ بینایی در راس حفره ی چشم
Foramen oval	سورراخ بیضی در جمجمه و قلب
Petrygopalatine foramen	سورراخ رجلي-مجرای جهت عبور اعصاب
Foramen quadate	سورراخ بزرگ سیاهرگ اجوف تحتانی
Foramen rotandum	سورراخ گرد بزرگدر بال اسفنوئد
Stensen foramen	مجرای استنسن
Stylomastoid foramen	مجرای نیزه ای پستانی
Tebesius foramen	مجرای تبسیوس
Vertebral foramen	سورراخ مهره ای
Foramen of vesalis	سورراخ وسالیوس
Weitbrecht foramen	سورراخ ویت برشت

Foramen of winsi	سوراخ بین حفرات صفاق کوچک و بزرگ
------------------	----------------------------------

سایر برآمدگیهای استخوانی:

Mealleolus	قوزک پا
Prominea	برجستگی روی پا
Eminence	برآمدگی کم ارتفاع ولی گسترده
Line	برجستگی خطی باریک و ممتد
Ridge	صفحه ی نازک استخوانی-تیغه
Squamouse	صدف-تیغه های بزرگتر از لامینا
Coronoid	زوائد قلاب مانند
Coracoid	زوائد غرابی

Crest

ستیغ:برآمدگی پهن و ممتد استخوانی را گویند.

Ampullar crest	ستیغ آمپولی
Frontal crest	ستیغ پیشانی
Iliac crest	ستیغ خاصره
Posterior lacrimal crest	ستیغ اشکی خلفی
External occipital crest	ستیغ پس سری خارجی
Internal occipital crest	ستیغ پس سری داخلی
Latral sacral crest	ستیغمیانی خاجی
Supra ventricular crest	ستیغ فوق شکنجی در قلب
Temporal crest	ستیغ گیجگاهی
Urethral crest	ستیغپشابراهی
Crest of vestibula	ستیغ دهلیز گوش
Nasal crest	ستیغ بینی